

Brief aan de raad

2020-0132974

Onderwerp: Algemene informatieplicht en betrokkenheid raad

Aan de leden van de raad,

In de raad van 16 juni stelde de fractie van ABZ een vraag over besluiten van het college waarbij de raad niet vooraf geraadpleegd werd, maar achteraf geïnformeerd per brief. De burgemeester zegde toe dit te bespreken in de driehoek (burgemeester, griffier, secretaris) en dan hierop terug te komen (toezegging T24, 16 juni 2020). Dat doen wij in deze brief.

De vraag of het college bij het nemen van besluiten de raad op de juiste manier informeert of betreft kunnen we beantwoorden door naar twee zaken te kijken: de bevoegdheidsverdeling tussen raad en college op grond van de Gemeentewet, en de invulling van de actieve informatieplicht die het college ten opzichte van de raad heeft, eveneens op grond van de Gemeentewet.

Bevoegdheden

De gemeenteraad gaat, kort samengevat, over alles wat de gemeente betreft, behalve als het bij of krachtens wettelijk besluit elders is belegd. Bij het laatste gaat het om alles wat onder bijvoorbeeld Rijk of provincies valt, maar ook om de medebewindstaken die het college voor het Rijk uitvoert. De raad kan een deel van de bevoegdheden die hij heeft overdragen aan bijvoorbeeld het college. Het college bereidt raadsbesluiten voor en voert ze uit. Als het college besluiten neemt met financiële gevolgen, is het van belang of dit past binnen door de raad beschikbaar gestelde budgetten. Zo niet, dan dient de raad een besluit te nemen over het beschikbaar stellen van (extra) budget, óók als het om de uitoefening van een collegebevoegdheid gaat.

Actieve informatieplicht

De actieve informatieplicht is in de Gemeentewet opgenomen om de raad in de gelegenheid te stellen zijn kaderstellende en controlerende rol waar te maken. Het college wordt verplicht open te handelen en alle informatie te verschaffen die de raad voor de uitoefening van zijn taken nodig heeft. Dat betekent dat het college de afweging moet maken wat voor de raad interessante en noodzakelijke informatie is.

In 2004, kort na de invoering van de plicht, hebben wij per brief aan de raad gemeld op welke wijze wij de actieve informatieplicht invullen. Ons college beschikt voor die invulling over een aantal instrumenten:

1. de besluitenlijst van de collegevergaderingen
2. de bestuursrapportages
3. het jaarverslag
4. de brief aan de raad

De besluitenlijst van de wekelijkse collegevergaderingen bevat een overzicht van alle onderwerpen die in het college aan de orde zijn geweest, met het genomen besluit. Deze besluitenlijst is openbaar. In de bestuursrapportages en het jaarverslag rapporteren wij over het uitgevoerde beleid in de voorafgaande periode en maken wij inzichtelijk in hoeverre gestelde doelen zijn gehaald en wat de kosten daarvan waren.

Over onderwerpen waarvoor het college bevoegd is maar met een hoge politieke relevantie, of anderszins van belang voor uw raad, informeren wij uw raad per brief. Daarbij gaat het om informatie waarvoor wij specifiek de aandacht van uw raad vragen. Een brief is daarvoor meer geëigend dan de route via de besluitenlijst. De raad kan tevens aangeven over welke onderwerpen hij in ieder geval wil worden geïnformeerd en op welke wijze en met welke frequentie dat moet gebeuren. De periodieke raadsupdate Kijfhoek is hier een voorbeeld van.

De Gemeentewet schrijft voor een aantal specifieke onderwerpen voor dat het college de raad vooraf moet betrekken als de uitoefening van die collegebevoegdheden ingrijpende gevolgen voor de gemeente kunnen hebben. "Ingrijpende gevolgen" hebben wij in 2004 vertaald als "gevolgen met een grote financiële impact", de criteria daarvoor ontleend aan de Financiële verordening.

Verder zeiden wij in de brief van 2004: "Er kunnen zich ook situaties voordoen waarin het uitoefenen van een bevoegdheid wel "ingrijpend" is maar geen grote financiële gevolgen voor de gemeente heeft. Die leggen wij uiteraard ook vooraf aan u voor. Algemene regels voor wat we in dit soort gevallen als ingrijpend moeten zien zijn echter niet goed te geven. Wij vertrouwen hierbij op ons politieke gevoel en gezond verstand. Als het daadwerkelijk uitoefenen van bevoegdheden een gevolg is van beleid waarmee u eerder al instemde, of van ontwikkelingen waarover u anderszins vooraf al door ons bent geïnformeerd, komen wij daar niet nader bij brief op terug."

De afspraken tussen college en raad over de invulling van de actieve informatieplicht uit 2004 zijn nooit herroepen of aangepast, zodat ze nog steeds van toepassing zijn. Het college is graag bereid hierop blijvend en samen met de raad te reflecteren.

Huidige situatie

Onze indruk is dat de afspraken over de actieve informatieplicht in het algemeen goed hebben gewerkt. Dat was overigens ook de constatering van de fractievoorzitter van ABZ in de raadsvergadering van 16 juni, maar hij noemde een drietal recente brieven waarbij de raad naar zijn mening eerder betrokken had moeten worden bij de daarin toegelichte collegebesluiten. Voor ons is dit aanleiding geweest specifiek die drie brieven opnieuw te bekijken, in het licht van de bevoegdheidsverdeling tussen raad en college en de afspraken uit 2004 over de invulling van de actieve informatieplicht.

Kort samengevat is onze conclusie betreffende de drie brieven:

1. Rond het beheer van het nieuwe zwembad hadden wij uw raad eerder moeten betrekken. Dat staat los van de bevoegdhedenverdeling en de actieve informatieplicht, maar vloeit voort uit een expliciete bepaling in de Gemeentewet rond externe verzelfstandiging (de deelname van de gemeente in stichtingen, vennootschappen, et cetera). Het college neemt de raad uiteraard nog mee in de definitieve besluitvorming die nog moet plaatsvinden.
2. Bij de vaststelling van de Samenwerkingsovereenkomst Ruimtelijke Economie heeft ons college *formeel* de juiste weg bewandeld. Het is een bevoegdheid van het college om de samenwerking in de gekozen vorm aan te gaan. Informatie verstrekken per brief aan de raad is conform de afspraken over de actieve informatieplicht. In het algemeen zijn we regelmatig met de raad in gesprek over regionale samenwerking en hoe daaraan invulling te geven (denk onder meer aan de besluitvorming rond het rapport Deetman en over de samenwerking in het Sociaal Domein). Blijft u als raad alstublieft aan de bel trekken als u bepaalde onderwerpen met het college wilt bespreken.
3. Het College voor Arbeidszaken van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten hield een ledenraadpleging over het Onderhandelaarsakkoord Cao voor de sociale werkvoorziening 2020. De reactietermijn was dermate krap dat het in praktische zin onmogelijk was de raad te raadplegen via de reguliere procedure. Een alternatief zou het per mail consulteren van de fractievoorzitters geweest kunnen zijn. Dat is echter eerder aangewezen voor politiek gevoelige en financieel riskante kwesties. Daar is in dit geval geen sprake van. Het gaat hier om een bevoegdheid van het college, maar omdat er geld in het spel is, heeft de raad gezien het budgetrecht potentieel een rol. Echter: omdat de extra uitgaven voor de nieuwe CAO gecompenseerd worden via budget van het Rijk en het bovendien om slechts één jaar gaat, valt een en ander binnen de door de raad vastgestelde begroting en is er geen reden voor een begrotingswijziging. Nu alles binnen de bevoegdheden van het college past en het naar ons oordeel geen politiek gevoelig onderwerp betreft, is het informeren van de raad per brief voldoende. Conclusie: het college heeft in dit geval de juiste weg gekozen.

Conclusie

In deze brief heeft het college de afspraken rond de actieve informatieplicht nog eens op een rij gezet. Blijft gezegd dat raad en college met elkaar in gesprek blijven om elkaars verwachtingen te toetsen. Dat voorkomt procedurele misverstanden en mogelijk onbegrip. We staan immers samen aan de lat voor een krachtig Zwijndrecht.

Hoogachtend,

De secretaris,

De burgemeester